LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

NR 184 OKTOBER 2026

MEDLEMSTIDNING FÖR SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

FOKUS

ARVET EFTER PROV-SPRÄNGNINGARNA

Decennier efter explosionerna finns konsekvenserna fortfarande kvar

generationen

- Att leva i rädsla, att reagera med våld
- Internationell rätt och kärnvapenprov
- Ny undersökning bekräftar svenskars motstånd mot kärnvapen

Läkare mot Kärnvapen ges ut av föreningen Svenska Läkare mot Kärnvapen, SLMK.

ANSVARIG UTGIVARE: Josefin Lind, josefin.lind@slmk.org
REDAKTION: Josefin Lind, Clara Gullman Levin, Nils Rodhe och Gabriel Holmbom.

LAYOUT: E&G Design
TRYCK: Kreativ Reklam
Tryckt på miljögodkänt papper.

Trycksak 3041 0001

ISSN: 1400-2256

Nästa nummer utkommer i december 2026. Material skickas till redaktion@slmk.org senast 30 oktober 2026.

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN

Svenska Läkare mot Kärnvapen
Norrtullsgatan 45,
113 45 Stockholm
E-POST: info@slmk.org
För medlemsrelaterade frågor:
medlem@slmk.org

90 KONTO SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

BANKGIRO: 901-0901
SWISH: 1239010901
FÖLJ OSS:
Facebook.com/SLMK.1981
Instagram: @svenskalakaremotkarnvapen
LinkedIn: Svenska Läkare mot Kärnvapen

SLMK arbetar preventivt för att kärnvapen ska avskaffas innan de används igen. Vi är en del av IPPNW (International Physicians for the Prevention of Nuclear War) samt ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons).

ICAN 2017 NOBEL PEACE PRIZE

Tidningen finns tillgänglig för medlemmar i Danske Læger mot Kernevåben
www.danskelaegermodkernevaaben.dk

KONTAKT:
Povl Revsbech (sekretær og kasserer)
povl.revsbech@gmail.com
DLMK, c/o Povl Revsbech, Langdalsvej 40
8220 Brabrand, Danmark

INNEHÅLL #184

4 Att leva i rädsla, att reagera med våld

6 Internationell rätt och kärnvapenprov

10 Ny undersökning bekräftar svenskars motstånd mot kärnvapen

7 Humanitära konsekvenser av kärnvapentester i Mā'ohi Nui

8 Kärnvapenstaternas arsenaler och deras politik - Nordkoreas kärnvapen

11 Hiroshimadagen 6 augusti 2026

12 Notiser

14 Krönika

Vill du ha vårt nyhetsbrev som vi skickar ut en gång i månaden? Skriv upp dig via QR-koden eller maila till **medlem@slmk.org**!

Vi vill gärna ha din mailadress. Skicka ett mail till **medlem@slmk.org** så lägger vi in dig i registret.

Nu är inte tid att ge upp

Vendela Englund Burnett
Ordförande

I veckan passerade vi höstdagjämningen – tillfället när det för ett ögonblick råder balans och rättvisa över hela jorden. Men bara vad gäller det solljus som träffar vår blå prick i universum.

Medierna fylls istället varje dag av nya förskräckande historier om människors lidande och just nu vad AI tar sig för. Det är som det nu till hotet från kärnvapen och klimatkollaps fogats ytterligare en ohelig kraft till att bli en allt överskuggande hotande treenighet. Men det är inte så att vi är på väg mot ett oundvikligt Armageddon. Hoten är resultat av människors handlingar och beslut och vi är inte viljelösa offer utan även framtiden bestäms av hur vi nu agerar. Nu är inte tid att ge upp!

> **Hoten är resultat av människors handlingar och beslut och vi är inte viljelösa offer utan även framtiden bestäms av hur vi nu agerar.**

Jag tänker på ett citat av Shakespeare ”Våra tvivel är förrädare som får oss att missa det goda vi ofta kunde vinna genom att vi inte ens vågar försöka”. Därför måste vi våga lita på vår styrka och orka vara på alla de olika arenor där människors tankar och kunskap möts, utbyts och blir till insikter, förtroende och kloka beslut. Vi är nämligen nästan alltid välkomna och har högt förtroende. Vi talar ju fakta och inte åsikter.

Därför kommer vi den 10 november att bjuda in till en konferens om kärnvapenavskräckning. Syftet är att bredda samtalet om kärnvapen och bjuda in både journalister och politiker. Läs mer på sidan 12 och anmäl dig gärna!

Även om vi redan vet mycket om kärnvapen så vill vi alltid lära oss mer. Ny forskning tillkommer och avtal utvärderas. I detta nummer skriver en doktorand från Franska Polynesien, baserad i Hamburg, om sina upplevelser av kärnvapenavskräckning och hur kärnvapenprovsprängningarna har påverkat hans folk i generationer. Det är fortfarande lika skrämmande att tänka på kärnvapens långsiktiga konsekvenser, därför kan vi inte tänka kortsiktigt i denna fråga.

I höst kommer FN:s konvention om förbud mot kärnvapen att ha sin första översynskonferens, vi kommer självklart vara där och vi uppmanar även Sveriges nya regering att observera mötet.

I skrivande stund har vi ingen ny regering, så vi vet ännu inte om Sverige kommer att göra någon kursändring vad gäller arbetet för kärnvapennedrustning och inte heller om stödet till freds- och nedrustningsorganisationer kommer att återupprättas.

Vad vi däremot vet är att en majoritet av svenskarna fortfarande är emot kärnvapen, vi har folket på vår sida! Och att folket går emot majoriteten av riksdagspartierna. Det visar en ny opinionsundersökning som YouGov genomförde på uppdrag av ICAN. En majoritet av befolkningen vill inte heller se kärnvapen placeras på svenskt territorium. Därför kräver vi att den nya regeringen lagstiftar om ett förbud mot kärnvapen på svenskt territorium, helt i enlighet med folkets vilja.

Kärnvapen är inte lika med säkerhet. Vi har sagt det nu i 45 år och vi kommer fortsätta att säga det tills sista kärnvapnet är nedrustat! ■

Att leva i rädsla, att reagera med våld

En uppgörelse med det koloniala arvet av provsprängningar och kärnvapen som säkerhetskoncept.

Av Tamatoa Tepuhiarii | Översatt av Clara Gullman Levin

I juni 2026 blev jag tillsammans med min kollega Mathilde Kraft som också är doktorand vid Hamburgs universitet, inbjuden att presentera preliminära slutsatser från våra respektive forskningsprojekt för *Pacific Network*, en tysk aktivistgrupp med säte i Hamburg. För mig är deltagande forskning – det är så jag ser på och kallar workshops med aktivister – ett sätt att utmana mina egna akademiska perspektiv och ta in perspektiv som kommer från aktivistkretsar.

Tamatoa Tepuhiarii från Māòhi Nui (Franska Polynesien) forskar på urfolksberättelser från den "nukleära världen" inom ramen för ett forskningsprojekt som heter "Nuclear Justice and Gender in the Sea of Islands" vid Hamburgs universitet.

Tamatoa har varit med och bidragit till vad som kan kallas kärnvapenrättvisa* framför allt som representant för ICAN vid möten för FN:s konvention om förbud mot kärnvapen.

Efter att vi hade presenterat målen, metoderna och de preliminära slutsatserna av vårt fältarbete – vi hade nämligen tillbringat sex månader i Māòhi Nui (Franska Polynesien) – följde en frågestund. Medan publiken visade ett särskilt stort intresse för de insamlade uppgifterna och för synvinklarna från de samhällen som lever med arvet efter kärnvapentesterna i Hao, Amanu och Faaite (tre atoller belägna nära de tidigare franska kärnvapenprovplatserna Moruroa och Fangataufa), uppstod en fråga rörande den tyska regeringens hållning till säkerhet: Kan man fullt ut förena ett förespråkande av ett förbud mot kärnvapen och kärnvapenrättvisa* med att finansiera militarism, förbli under ett kärnvapenparaply och stödja en säkerhetspolitik som fortsätter att förlita sig på kärnvapenavskräckning? Under diskussionen frågade jag: ”Så vi lever i rädsla och reagerar genom att orsaka skada?” Jag förvånades över ett kort svar från deltagarna i publiken som var: ”Ja och nej, det är mer komplicerat”.

Missförstå mig inte – min avsikt är inte att ifrågasätta aktivisternas ståndpunkter eller att påstå att de med detta nödvändigtvis fullt ut stöder denna syn på säkerhet. Jag vill snarare förstå vad ett sådant synsätt innebär i relation till mina öar och mitt samhälle.

Efter de 193 kärnvapenprovsprängningarna som den franska staten genomförde på vårt land mellan 1966 och 1996 lever vårt samhälle fortfarande med detta mångfacetterade arv som genomsyrar såväl miljömässiga, fysiska som hälsorelaterade aspekter, sociokulturellt och ekonomiskt. Ur detta perspektiv har jag svårt att acceptera att ifrågasättandet av innehavet av kärnvapen idag enkelt kan avfärdas som ”komplicerat”, samtidigt som kärnvapen har haft djupgående och bestående konsekvenser för vårt Māòhi-samhälle, liksom för andra samhällen som drabbats av kärnvapen i *Ett hav av öar*** och i världen.

Det verkar som att tanken att kärnvapenstaternas kärnvapeninnehav är nödvändigt för säkerheten håller på att bli alltmer allmänt accepterad. Detta leder till att andra stater tenderar att anamma samma tankegångar genom att överväga att stationera eller utveckla egna kärnvapen. Det leder till en för mig svår fråga: När börjar beskrivningen avkärnvapenavskräckning som en ”komplicerad” säkerhetsmässig nödvändighet att bidra till att den normaliseras? Och om man går ett steg längre: Vad händer när rädslan för våld blir ett rättfärdigande för att hota med ännu värre våld?

Min avsikt är inte att beskriva alla de svårigheter som kärnvapensprängningarna har orsakat mitt folk över flera generationer eller att be andra stater – i detta fall Sverige – att inte placera ut kärnvapen på sitt territorium eller utveckla egna. Jag vill framför allt uppmana var och en av er till en djupare reflektion: Måste vi förlita oss på en politik som bygger på rädsla och varför tror vi att vi måste lära oss att leva med den? Hur länge ska vi fortsätta att reagera genom att skada andra? Erfarenheterna från samhällen som drabbats av kärnvapenprovsprängningar, tillsammans med

> **Måste vi förlita oss på en politik som bygger på rädsla och varför tror vi att vi måste lära oss att leva med den?**

bombningarna av Hiroshima och Nagasaki, får oss att undra om kärnvapen verkligen kan garantera vår säkerhet. Vad innebär ”säkerhet” när upprätthållandet av säkerheten bygger på möjligheten att orsaka katastrofala skador på andra? Om man går ytterligare ett steg längre: Om världen skulle hamna i ett kärnvapenkrig skulle staterna inte bara själva behöva hantera själva kärnvapnen. De skulle också behöva hitta sätt att ”skydda” sina befolkningar från konsekvenser som inte kan begränsas av nationella gränser. Erfarenheterna från samhällen som ligger i vindriktningen runt om i ett hav av öar har visat hur radioaktiv kontaminering kan få konsekvenser långt bortom de platser där kärnvapenexplosionerna ägde rum. De drabbade samhällena ligger hundratals eller till och med tusentals kilometer bort och konsekvenserna fortsätter att drabba i generationer lång tid senare.

Så när vi talar om kärnvapenavskräckning som ett sätt att skydda våra stater, eller när vi vill göra kärnvapenavskräckningen till en självklar del av vår säkerhetspolitik, bör vi kanske ställa oss en annan fråga: Är varje stat verkligen beredd att ta konsekvenserna om avskräckningen misslyckas? Och om dessa konsekvenser inte kan begränsas till den stats gränser som förmodas skyddas - vad exakt och vem är det då vi skyddar?

Jag har varken svaren eller makten att förhindra att länder angriper varandra. Men jag bär med mig mitt folks erfarenheter: människor som söker rättvisa och svar på de svårigheter de lever med; människor som kanske inte alltid är medvetna om dessa svårigheter eller sin historia, men som helt enkelt vill leva fredliga och värdiga liv. Ger kärnvapen dem den möjligheten? Det tror jag inte. ■

* På engelska ”nuclear justice”, det vill säga rätten till erkännande och kompensation för skador som uppkommer efter kärnvapenprovsprängningarna.

** **ETT HAV AV ÖAR** (Our Sea of Islands) är ett antikolonialt begrepp från den tonganske författaren och antropologen Epeli Hau’ofas essä med samma namn från 1993. Hau’ofa utmanade bilden av Stilla havets öar som små, isolerade och avlägsna. I stället beskrev han Oceanien som ett sammanhängande hav av öar, där havet förenar människor, samhällen och kulturer snarare än skiljer dem åt.

LÄS MER: Tepuhiarii, T., & Ahmed, N. (2025). Addressing the impact of French nuclear testing in Māòhi Nui (French Polynesia). In S. Casey-Maslen & G. L. Østern (Eds.), Is it safe? A framework for assessing and addressing the ongoing humanitarian and environmental consequences of nuclear testing (Chap. 15, pp. 171–185). Norwegian People’s Aid. https://online.flippingbook.com/view/717828525/

Humanitära konsekvenser av kärnvapentester i Mā'ohi Nui

Mā'ohi Nui (Franska Polynesien) har drabbats hårt av franska kärnvapenprov, det radioaktiva nedfallet spreds över stora områden och har orsakat långvariga konsekvenser för människors hälsa, miljön och kulturen. Människor tvångsförflyttades för att ge plats åt den militära verksamheten och samhällen förändrades i grunden. Samtidigt undanhöll franska myndigheter information om provsprängningarnas omfattning och riskerna med radioaktiv strålning. Omkring 14 000 lokalinvånare rekryterades till det franska kärnvapenprogrammet. Vissa arbetade i decennier på de atoller där proven genomfördes, utan tillräcklig information om hälsoriskerna.

”Kvinnor har vittnat om missfall och dödfödda barn, och flera generationer drabbas av strålningsrelaterade cancerformer.

Omfattningen av hälsoeffekterna efter de franska kärnvapenprovens i Mā'ohi Nui är okänd men klart är dock att lokalbefolkningen utsattes för höga stråldoser. Flickor och kvinnor har varit särskilt utsatta för radioaktivt nedfall. Kvinnor har vittnat om missfall och dödfödda barn, och flera generationer drabbas av strålningsrelaterade cancerformer. Sjukvården har dessutom svårt att erbjuda adekvat vård; för cancervård måste befolkningen söka sig utomlands.

Tre decennier efter den sista provsprängningen kvarstår frågan om ansvar och upprättelse. För de drabbade handlar det inte bara om ekonomisk ersättning, utan också om erkännande, transparens och tillgång till vård. Än i dag har Frankrike varken fullt ut erkänt sitt ansvar för kärnvapenproven eller inrättat en rättvis och skälig ersättning för offren.

Referenser

Tepuhiarii, T., & Ahmed, N. (2025). Addressing the impact of French nuclear testing in Mā'ohi Nui (French Polynesia). In S. Casey-Maslen & G. L. Østern (Eds.), Is it safe? A framework for assessing and addressing the ongoing humanitarian and environmental consequences of nuclear testing (Chap. 15, pp. 171–185). Norwegian People's Aid. https://online.flippingbook.com/view/717828525/

Internationell rätt och kärnvapenprov

Av Stuart Casey-Maslen | Översatt av Josefin Lind

Trots decennier av försök att stoppa kärnvapenprov finns det fortfarande inget globalt förbud som trätt i kraft. Vi bad forskaren Stuart Casey-Maslen reder ut vad som gäller i de olika avtal som existerar idag.

Fördragsreglering av kärnvapenprov

1963 års partiella provstoppsavtal
Det partiella provstoppstoppsavtalet, PTBT, med 125 statsparter innebär att alla kärnexplosioner är förbjudna i atmosfären, i yttre rymden och under vatten. På Sovjetunionens initiativ tilläts inget undantag för möjligheten att genomföra explosioner i dessa miljöer för ”fredliga ändamål”. Underjordiska prov omfattas inte av fördraget.

1968 års fördrag om icke-spridning
Fördraget om icke-spridning av kärnvapen (Nuclear Non-Proliferation Treaty, NPT), med 190 statsparter reglerar inte kärnvapenprov i sig. Emellertid tillåter artikel V ”fredliga användningar av kärnexplosioner” av någon av de fem erkända kärnvapenstaterna. Dessa explosioner genomfördes under 1960- och 1970-talen för bland annat utvinning av naturresurser och forskning.

Inledningen till NPT påminde de fördragsslutande staterna att enligt PTBT ”försöka uppnå ett upphörande av alla provexplosioner av kärnvapen för all framtid och att fortsätta förhandlingarna i detta syfte”.

1996 års fullständiga provstoppsavtal
Det fullständiga provstoppsavtalet (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, CTBT) innebär att statsparterna åtar sig ”att inte genomföra någon provexplosion av kärnvapen eller någon annan kärnexplosion”. Avtalets hänvisning till att det är ”fullständigt” antyder att detta är ett heltäckande förbud och det är alltså inte heller möjligt att göra några reservationer till dess bestämmelser.

Trots att 30 år har gått efter att fördraget antogs har det ännu inte trätt i kraft. Totalt har

← Stuart Casey-Maslen är folkrättsjurist, seniorforskare och chef för vetenskapliga projekt vid Geneva Academy samt gästprofessor vid University of Johannesburg. Han har 30 års erfarenhet av bland annat vapenrätt, mänskliga rättigheter, humanitär rätt, terrorismbekämpning och nedrustning.

179 av de 197 stater som kan ansluta sig ratificerat det men för att fördraget ska träda i kraft krävs att ytterligare nio av de 44 stater som särskilt anges i fördraget ratificerar det. Dessa är sex signatärstater – Kina, Egypten, Iran, Israel, Ryssland och USA – samt tre stater som inte har undertecknat fördraget: Nordkorea, Indien och Pakistan. Ryssland återkallade sin ratificering 2023.

Enligt internationell traktaträtt får stater som har undertecknat ett fördrag inte vidta åtgärder som motverkar dess syfte och ändamål.

2017 års fördrag om förbud mot kärnvapen
FN:s konvention om förbud mot kärnvapen (Treaty on the Prohibition on Nuclear Weapons, TPNW), har idag 75 statsparter och ytterligare 26 signatärer och i fördraget åtar sig varje fördragspart att aldrig, under några omständigheter, provspränga kärnvapen eller andra kärnexplosiva anordningar. Inga reservationer är möjliga till fördraget. Ingen kärnvapenstat eller stat som omfattas av ett så kallat ”kärnvapenparaply” har hittills anslutit sig till TPNW.

Regionala fördrag om kärnvapenfria zoner

Vart och ett av de fem regionala fördragen om kärnvapenfria zoner – Tlatelolcofördraget för Latinamerika och Karibien, Rarotongafördraget för Oceanien och södra Stilla havet, Bangkokfördraget för Sydostasien, Pelindabafördraget för Afrika och Semipalatinskfördraget för Centralasien – förbjuder kärnvapenprov. Sammanlagt gäller dessa skyldigheter för 106 stater utan reservation.

Sedvanerättsliga regler om provsprängningar av kärnvapen

Två delar krävs för att internationell sedvanerätt ska gälla: statspraxis och tillhörande *opinio juris*. Statspraxis omfattar både vad stater faktiskt gör och vad de säger att de gör. Opinio juris innebär uppfattningen att den relevanta statspraxisen – en handling eller underlåtenhet att handla – krävs enligt internationell rätt, oberoende av om staten har ratificerat ett fördrag eller inte.

Praxisen måste vara ”allmän”, men behöver inte vara universell. Den måste också omfatta ”särskilt berörda” stater – både stater som genomför prov och stater som påverkas av dem. När en sedvanerättslig regel väl har fastställts gäller den vanligen för alla stater.

Statspraxis avseende provsprängningar av kärnvapen

Det har inte förekommit någon bekräftad kärnexplosion sedan den 2 september 2017, då Nordkorea genomförde sitt sjätte underjordiska prov. Dessförinnan genomförde både Indien och Pakistan kärnvapenprov i maj 1998. Som svar på detta antog FN:s säkerhetsråd enhälligt resolution 1172 den 6 juni samma år, där proven fördömdes.

Många stater genomför fortfarande simulerade, subkritiska samt hydrodynamiska prov. Dessa typer av prov klassas inte som kärnexplosioner.

Opinio juris avseende provsprängningar av kärnvapen

De 179 stater som har ratificerat eller anslutit sig till CTBT, tillsammans med avtalets nio signatärstater, uppfyller tydligt tröskeln för en allmän statspraxis, inklusive praxis hos särskilt berörda stater.

När FN:s säkerhetsråd fördömde de indiska och pakistanska kärnvapenproven 1998 uppmanade det uttryckligen alla stater ”att inte genomföra någon provexplosion av kärnvapen eller någon annan kärnexplosion i enlighet med CTBT”.

Avslutande kommentarer

Ingen stat hävdar i dag att den lagligen kan genomföra kärnvapenprov ovan jord då detta är förbjudet enligt sedvanerätten. Det finns också mycket starka argument för att alla kärnexplosioner, inklusive underjordiska prov, numera är förbjudna enligt sedvanerätten. Även om detta påstående inte är oomstritt grundar det sig på den mycket omfattande anslutningen till CTBT samt på enskilda staters och FN:s säkerhetsråds reaktioner på provsprängningar under de senaste trettio åren.

Kärnvapenstater kritiserar varandra redan vid själva antydan om en ny kärnvapenexplosion och även om det är svårt att helt säga att det finns ett heltäckande sedvanerättsligt förbud mot kärnvapenprov framstår det ändå som mycket sannolikt.■

ARTIKELSERIE

KÄRNVAPENSTATERNAS ARSENALER OCH DERAS POLITIK

Nordkoreas kärnvapen

Av Clara Gullman Levin

I del åtta i vår serie om kärnvapenstaternas arsenaler och vad som skulle hända ifall dessa stater attackerades med kärnvapen fokuserar vi nu på Nordkorea. I nummer 182 gick vi igenom Kinas kärnvapenarsenal och i tidigare nummer kan du läsa om Storbritanniens, Frankrikes, USA:s, Indiens, Pakistans och Rysslands kärnvapen.

Nordkoreas kärnvapenprogram väcker ständigt omvärldens uppmärksamhet. Landet är det senaste att skaffa kärnvapen och fortsätter att utveckla och provskjuta sina vapenbärare. Därtill har den nordkoreanska ledningen vid återkommande tillfällen hotat med att använda kärnvapen.

Historia

Kärnvapenprogrammet har sina rötter i tiden efter Koreakrigets slut 1953. Under decennierna som följde byggde landet upp kärnteknisk kapacitet och utvecklade så småningom ett program för att framställa kärnvapen.

Under 1990-talet förhandlade USA och Sydkorea med Nordkorea om landets kärnvapenprogram och i en överenskommelse åtog sig Nordkorea att avbryta delar av sin kärntekniska verksamhet. I gengäld lovade USA och Sydkorea att leverera olja och bygga reaktorer för kärnkraft som inte lämpar sig för framställning av vapenplutonium. Avtalet föll dock samman på grund av politiskt motstånd i USA, samt att Nordkorea inte tillät IAEA:s inspektioner fullt ut och på grund av brist på förtroende parterna emellan. I slutet av 1990-talet återupptog Nordkorea sitt kärnvapenprogram.

År 2003 meddelade Nordkorea att landet lämnar icke-spridningsavtalet (NPT) och blev därmed det första och hittills enda landet att ha lämnat avtalet efter att ha varit medlem. Dess status är dock fortfarande oklar då FN:s säkerhetsråd inte formellt har godkänt utträdet.

Den 9 oktober 2006 genomförde Nordkorea sin första kärnvapenprovsprängning. Därefter har landet genomfört ytterligare fem provsprängningar, den senaste på hösten 2017.

Nordkoreas arsenal

Nordkorea utökar kontinuerligt sin kärnvapenarsenal med både nya kärnvapen, vapenbärare och avfyrningsanordningar.

Det råder stor osäkerhet kring Nordkoreas kärnvapenarsenal. *Federation of American Scientists*, (FAS), använder endast tillförlitliga källor och uppskattade genom dessa uppgifter 2025 att Nordkorea har runt 60 kärnvapen, men beräknar samtidigt att landet har tillräckligt mycket plutonium att bygga runt 90 kärnvapen. Sydkorea däremot estimerar att grannlandet har mellan 80 och 120 kärnvapen.

> **Den 9 oktober 2006 genomförde Nordkorea sin första kärnvapenprovsprängning.**

FAS skriver att Nordkorea under det senaste decenniet har utvecklat en mångsidig styrka av ballistiska missiler med både förbättrad manövrerbarhet och precision. Arsenalen består av kort-, medel- och långdistansmissiler och kan avfyras från flera olika plattformar, så som transport- och uppställningsfordon på hjul och band (TEL), silos, undervattensplattformar och järnvägsbaserade avfyrningsanordningar, den sistnämnda för ”öka överlevnadsförmågan hos sin styrka för ett andra anfall” enligt FAS.

Kärnvapendoktrin och strategi

Det går inte med säkerhet att säga hur Nordkoreas kärnvapendoktrin ser ut då den inte finns tillgänglig, utan mycket av den information som finns hämtas från nordkoreanska medier och utspel från landets ledare.

Enligt uttalanden har landet tidigare haft en no-first-use policy, men den verkar senare ha övergetts. FAS skrev 2024 att under 2023 ”fastställde den nordkoreanska regeringen i landets konstitution sin rätt att ’avskräcka från krig och skydda den regionala och globala freden genom att snabbt utveckla kärnvapen till en högre nivå’”.

FAS skriver att Nordkorea på senare tid, efter utvecklingen och demonstrationen av strategiska långdistansmissiler som går att bestycka med kärnvapen, börjat fokusera på att utveckla taktiska kärnvapen för att stärka landets regionala avskräckningsförmåga.

Dock bedömer FAS, precis som de gör med alla andra kärnvapenstater, att Nordkorea skulle troligtvis endast använda sina kärnvapen under ytterst extrema omständigheter, så som om den egna staten och dess politiska ledning hotades.

Humanitära konsekvenser

Om ett kärnvapen med en sprängkraft på 100 kiloton skulle sprängas över huvudstaden Pyongyang skulle över en halv miljon människor dö direkt och närmare en miljon människor skadas och behöva omfattande vård enligt ICAN:s rapport *No place to Hide: Nuclear Weapons and the collapse of health care systems* (2022). Det är med andra ord halva stadens befolkning som skulle dö eller skadas. För varje kvarvarande sjukhussäng skulle det gå 24 patienter och varje överlevande läkare skulle behöva behandla 162 patienter samtidigt.

Nordkorea har gjort sammanlagt sex kärnvapenprov vid den underjordiska testplatsen i Punggye-ri. Regimen har sagt att kärnvapenproven genomfördes på ett säkert sätt, men de har med största sannolikhet orsakat lokal miljöförstöring och medfört hälsorisker för invånarna i närheten, skriver Norsk Folkehjelp i sin publikation *Is it safe?* från 2025.

En studie av kinesiska geologer 2018 visade att anläggningen delvis hade rasat samman, vilket gjorde den sårbar för strålningsläckor, skriver Norsk Folkehjelp. De skriver också om varningar från en sydkoreansk människorättsorganisation om att radioaktiv kontaminering kan ha spridit sig via grundvattnet från testanläggningen och som i sin tur kan äventyra hälsan hos människor i både Nord- och Sydkorea.

Kostnad

I ICAN:s rapport *Premeditated: 2025 global nuclear weapons spending* beräknar de utifrån officiella källor hur mycket pengar som kärnvapenstaterna har lagt på sina kärnvapen under 2025. Nordkorea la under förra året runt 7,5 miljarder svenska kronor på sin kärnvapenarsenal.

Nordkorea räknas till ett av världens fattigaste länder enligt Världsbanken. Även om landets ekonomi ska ha förbättrats avsevärt mycket de senaste åren lever runt 17 miljoner nordkoreaner i extrem fattigdom och ca 10,7 miljoner människor är undernärda enligt FN:s World Food Program. Resurser som läggs på kärnvapen skulle i stället kunna användas till exempelvis matförsörjning, sjukvård och fattigdomsbekämpning. ■

Referenser

Bulletin of the Atomic Scientists
Kristensen, H. M., Korda, M., Johns, E., & Knight, M. (2024). North Korean nuclear weapons, 2024. 80(4), 251–271. https://doi.org/10.1080/00963402.2024.2365013

Ny teknik/TT
”Sydkorea rättar Trump: Nordkorea har runt 80–120 kärnvapen” https://www.nyteknik.se/samhaelle/sydkorea-raettar-trump-nordkorea-har-runt-80120-kaernvapen/4487053

ICAN
No place to hide: nuclear weapons and the collapse of health care systems, 2022

Premeditated: 2025 global nuclear weapons spending, 2026

Norsk Folkehjelp
Is it Safe? 2025

Lär om kärnvapen / Nordkorea

OPINION

Ny undersökning bekräftar

svenskars motstånd mot kärnvapen

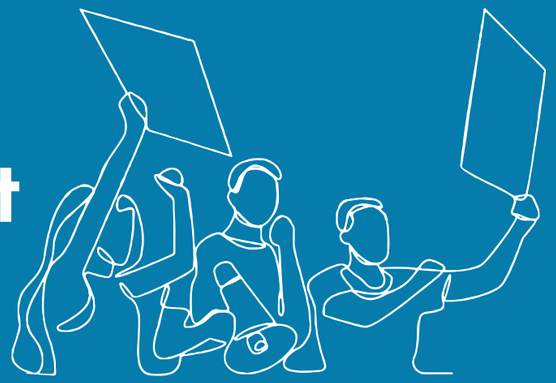

En ny opinionsundersökning från YouGov, genomförd på uppdrag av ICAN, visar att en tydlig majoritet av svenskarna vill att Sverige ansluter sig till FN:s konvention om förbud mot kärnvapen (TPNW) och att de motsätter sig att kärnvapen placeras ut på svenskt territorium. Undersökningen genomfördes i maj 2026 och 1000 personer tillfrågades.

73 procent av svenskarna vill att Sverige ansluter sig till TPNW.

Opinionsundersökningen visar att 73 procent av svenskarna vill att Sverige ansluter sig till TPNW, medan endast 8 procent är emot ett svenskt medlemskap i konventionen. Detta speglas inte av våra folkvalda politiker, där endast Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill att Sverige ska ansluta sig till TPNW, Socialdemokraterna har en tveksam och otydlig hållning till konventionen och de övriga partierna motsätter sig en svensk anslutning.

Undersökningen visar också att 65 procent motsätter sig att Sverige tar emot kärnvapen från ett annat land, trots de pågående diskussionerna om ett möjligt kärnvapensamarbete med Frankrike.

Resultaten följer resultat från tidigare opinionsundersökningar vilket bekräftar ett långvarigt motstånd mot kärnvapen bland den svenska allmänheten. Det visar att stödet för ett aktivt svenskt nedrustningsarbete inte är en marginell åsikt, utan det är majoritetens uppfattning.

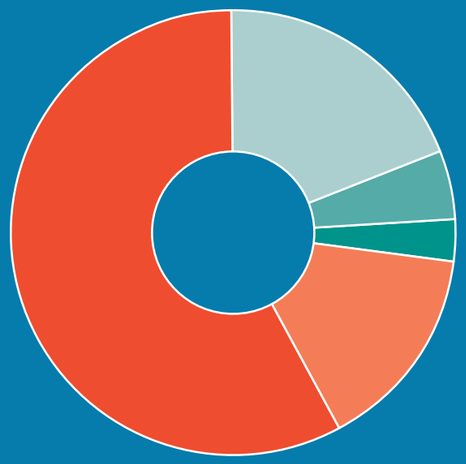

→ 73 % stöder att Sverige ansluter sig till FN:s konvention om förbud mot kärnvapen
58 % stöder detta fullt ut
15 % stöder detta i viss utsträckning

19 % varken stöder eller motsätter sig detta

→ 8 % motsätter sig anslutningen
5 % motsätter sig detta i viss utsträckning
3 % motsätter sig detta fullt ut

I undersökningen ställdes också frågan om de tillfrågade skulle stödja att ett annat land placerade ut kärnvapen i Sverige.
65 % är emot att Sverige ska hysa kärnvapen (49 % är helt emot, 16 % är ganska emot)
19 % varken stöder eller motsätter sig
15 % stöder utplacering av kärnvapen på svenskt territorium (10 % stöder det i viss mån, 5 % stöder det helt)

EVENEMANG

Hiroshimadagen 6 augusti 2026

Traditionsenligt uppmärksammade Svenska Läkare mot Kärnvapen bomberna över Hiroshima och Nagasaki med evenemang både i Stockholm och Göteborg den 6 augusti. Dessa arrangerades av respektive lokalgrupp och i Stockholm gavs anti-atombombsdiplomet till årets mottagare Ingela Mårtensson.

↑ Årets mottagare av anti-atombombsdiplomet Ingela Mårtensson, tillsammans med talare Yukiko Duke samt Maria Danielsson, vice ordförande, och Benny Petersson från Svenska Läkare mot Kärnvapen.

Göteborg

På dagen 81 år sedan katastrofen i Hiroshima hedrades offren som vanligt i Vasaparken i Göteborg. Ett femtiotal deltagare slöt upp trots hotande regn. David Victorin ledde mötet och Gertrud Dahlberg med komp samt Jazzmusiker för fred bidrog med musik. Lisa Lundmark som är fredscoach på Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen höll ett tal om vikten av att inte glömma offren för kärnvapen.

Stockholm

I Stockholm samlades ett 70-tal personer i Storkyrkan för att lyssna till kulturjournalisten och översättare av japansk litteratur Yukiko Dukes släkthistoria från Nagasaki. Hennes berättelse berörde starkt och förde ner en stor fråga till individnivå. Hon sa: ”För de flesta människor är den 6:e och 9:e augusti – dagar som alla andra. Men för oss som har våra rötter i Hiroshima eller Nagasaki blir det aldrig det. För oss är atombomberna inte avlägsen historia, vi lever fortfarande med dem.” Talet finns att läsa i sin helhet på slmk.org.

I Stockholm delades även årets anti-atombombsdiplom ut till Ingela Mårtensson, fredsaktivist och tidigare kommunpolitiker och riksdagsledamot, med motiveringen:
”Ingela har i sin gärning i olika befattningar, i mer än fyra decennier varit och är starkt engagerad i arbetet för nedrustning av kärnvapen. Hennes engagemang mot kärnvapen i riksdagen ledde under början av 1980-talet till en riskfylld resa, med båten Rainbow Warrior till Mururoa-atollen i Franska Polynesien. Syftet var att på plats protestera mot franska kärnvapentester.

Ingela fortsätter att aktivt arbeta med kunskapsspridning och opinionsbildning och har författat ett stort antal skrifter om och mot kärnvapen. På senare tid särskilt mot en möjlig utplacering av kärnvapen i Sverige. Tack Ingela!”

Från Svenska Läkare mot Kärnvapen höll vice ordförande Maria Danielsson tal om Svenska Läkare mot Kärnvapens uppgift att fortsätta sprida kunskap om kärnvapens humanitära och medicinska konsekvenser i en allt mer osäker värld.

Seminarium

I Stockholm arrangerade vi tillsammans med Svenska Pugwash ett välbesökt seminarium på ABF om ”Kärnvapenhotet i världen ökar – Vad kan Sverige göra?” där bland andra ordförande Vendela Englund Burnett och vice ordförande Maria Danielsson samt Pierre Schori och Lars Ingelstam talade. Det var många som ville ställa frågor och delta i diskussionen och det blev en lyckad avslutning på dagen. ■

Till minne av Ron McCoy

Av Gunnar Westberg

Ett liv kan rymma så mycket.

Dutok Ronald McCoy föddes 1930 i Malaysia. Han blev gynekolog, i första hand förlossningsläkare som under sitt liv bistod vid mer än 20 000 förlossningar!

Hans andra kallelse i livet väcktes när han som tonåring läste John Hershey's bok *Hiroshima* från 1945. När han senare hörde talas om *International Physicians for the Prevention of Nuclear War*, startade han IPPNW i Malaysia.

Ron var en nära vän under många år, till mig och många av oss äldre i IPPNW och SLMK. Jag har sällan haft ett så inspirerande samarbete med någon, trots det stora geografiska avståndet.

Vårt samarbete i SLMK med Ron började lite improviserat: Vi i SLMK:s styrelse hade möte i Barbro och Björn Smedbys sommarstuga i skogen ovanför Orsa. IPPNW planerade sin världskongress i Melbourne 1998 och vi ville föreslå en ny president. Flera av oss hade träffat och samtalat med Ron McCoy och upplevt hans starka engagemang.

Någon hade antecknat hans telefonnummer, i Kuala Lumpur. Fungerade telefonen – jag tittade misstroget på telefonledningarna som föreföll hänga i grantopparna? Jo, genast svar från Malaysia. Ron var hemma, så tidigt på morgonen hade arbetet på kliniken ännu inte börjat. Han svarade omedelbart JA på vår förfrågan.

Vid sekelskiftet tyckte många av oss att vi hade kört fast i vårt arbete för en kärnvapenfri värld. Det var uppenbart att kärnvapenstaterna inte skulle ge upp sina kärnvapen. I sitt avskedstal vid IPPNW-kongressen i Helsingfors 2006 hävdade Ron att vi måste skapa en ny organisation där alla kunde samlas i ett gemensamt arbete för en kärnvapenfri värld. Rons idé fångades upp av IPPNW i Australien där man lyckades få ett ekonomiskt anslag, och ICAN föddes.

Tack för din vänskap och ditt ledarskap.

Læserbrev: Nej tak til franske atomvåben på dansk jord

Danske Læger mod Kernevåben (DLMK) advarer mod dansk tilslutning til den franske atomparaply. Det vil efter foreningens vurdering bidrage til atomoprustningen og undergrave det internationale ikke-spredningsarbejde. Atomafskrækkelse indebærer store risici, mens en atomkrig kan få katastrofale humanitære konsekvenser. DLMK opfordrer Danmark til at støtte arbejdet for at afskaffe atomvåben.

Publiceret i Berlingske 3. maj 2026

LANDSMØDE DANSKE LÆGER MOD KERNEVÅBEN

Danske Læger mod Kernevåben holder landsmøde lørdag d 21/11 kl 14 i Lille Strandstræde 10, 1254 København K.

Dagsorden iflg vedtægterne.

Välkommen till årsmöte för Svenska Läkare mot Kärnvapen

Den 21 november 2026 kl 14.00
Plats: Norrtullsgatan 45, Stockholm

Möteshandlingar finns tillgängligt på slmk.org senast 26 oktober.

För frågor, kontakta info@slmk.org
Läs mer på www.slmk.org

BOKTIPS

Hav av öar av Victor Galaz, september 2026, Fri tanke

På resa genom Oceanien berättar Victor Galaz, forskare och skribent, om en region vars folk betalar priset för kolonialism, klimatkris och korrumperade drömmar om kryptoparadis. Historien växer fram bland människorna han möter: i deras protester och rättsprocesser mot globala stormakter, hos de överlevande, de unga studenterna, migranterna och poeterna. Deras värld präglas redan nu av de kriser som är på väg att drabba oss alla.

Galaz skriver om hur det har beskrivits som ett kärnvapenkrig i det tysta, ett avskräckande krig för mänsklighetens bästa. När vätebomben Castle Bravo sprängdes över Bikiniatollen 1954 såg vittnen en andra sol stiga på himlen. Vit radioaktiv aska spreds med vinden över öarna och havet. De amerikanska och japanska krigsmakterna drev bort lokalbefolkningen från sina hem, splittrade familjer och samhällen. Öarnas korallkroppar sprängdes till pulver.

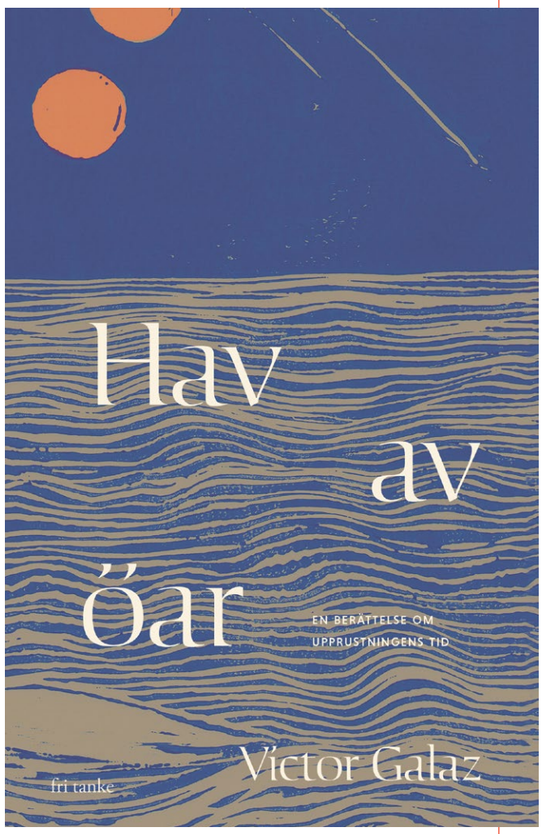

20% rabatt för medlemmar

Med rabattkoden **MOTKARNVAPEN26** får du 20 % rabatt på hela Fri tankes bokkatalog på fritanke.se till och med den 31 december 2026.

Krav på nästa regering: En starkare svensk nedrustningspolitik

Vid tidpunkten då denna tidning skickades till tryck var en ny regering ännu inte fastställd. Vi har tagit fram ett antal krav på en ny regering som vi delat med partier i möjlig regeringsbildning. Kraven är följande: Avstå Steadfast Noon, delta som observatör till och i förlängningen gå med i kärnvapenförbudet, lagstifta om förbud mot kärnvapen på svenskt territorium, återinrätta stödet till civilsamhället och avsluta kärnvapendialogen med Frankrike.

Finland går med i Frankrikes initiativ om kärnvapen

Finland har beslutat att ansluta sig till Frankrikes initiativ om så kallad ”framskjuten avskräckning”. Därmed blir Finland det tionde europeiska landet att delta i initiativet, efter bland andra Sverige, Norge, Danmark och Polen. Enligt Finlands president Alexander Stubb var de övriga nordiska ländernas deltagande en av faktorerna bakom beslutet. Så sent som i våras upphävde Finland det decennier långa förbudet mot införsel av kärnvapen.

FN-möte om stöd till offer och miljöåterställning efter kärnvapen

Den 1 september hölls det första internationella mötet, vid FN i New York, om stöd till offer och miljöåterställning efter kärnvapenprov. Mötet syftade till att uppmärksamma de kvarstående konsekvenserna av kärnvapen genom att undersöka behov och möjliga mekanismer för stöd till drabbade människor och återställning av förorenade miljöer i de länder som har utsatts för kärnvapenprov och användning. Deltog gjorde bland annat enskilda individer och stater från berörda samhällen, forskare samt andra stater såsom Kanada och Norge. Sverige deltog inte.

KRÖNIKA

Radioaktivt patriarkat: Kvinnor i Kazakstan

Av Aigerim Seitenova

Aigerim Seitenova är människorättsaktivist, forskare och förespråkare för kärnvapenrättvisa från Kazakstan, tredje generationens överlevare av de sovjetiska kärnvapenproven och bland annat skapare av dokumentären *JARA – Radioactive Patriarchy: Women of Qazaqstan*.

Mellan 1949 och 1989 genomförde Sovjetunionen över 400 kärnvapenprov vid Semipalatinsks provplats (SNTS) i nordöstra Kazakstan. Programmet var belagt med strikt sekretess och de flesta i området kände inte till de långsiktiga farorna med de ”svampmoln” och återkommande skakningarna som provsprängningarna orsakade. Mot slutet av 50-talet ökade antalet fall av cancer och leukemi kraftigt i befolkningen i området, samtidigt som allt fler kvinnor drabbades av infertilitet och dödfödslar och födde barn med funktionsnedsättningar och genetiska avvikelser.

I samband med framväxten av Nevada–Semipalatinsk-rörelsen upphörde de sovjetiska kärnvapenproven. Konsekvenserna av provsprängningarna påverkar dock fortfarande miljontals människor inklusive den tredje och fjärde generationen av överlevare i fyra regioner av Kazakstan.

Kärnvapen är inte bara ett existentiellt hot, utan ett uttryck för patriarkatet, militarism, kolonialism och olika former av dominans. Feministisk kritisk teori hjälper oss att förstå kärnvapen som instrument för patriarkal makt, där kontroll, aggression och hierarki ges företräde. Som Ray Acheson argumenterar är kärnvapenavskräckning djupt förankrad i maskulint präglade föreställningar om säkerhet, medan feministiska perspektiv på fred och nedrustning ofta avfärdas som utopiska.

För samhällen som har upplevt kärnvapenproven är nedrustning däremot inget abstrakt, utan en akut nödvändighet. Kvinnor påverkas oproportionerligt mycket av joniserande strålning. De löper högre risk att drabbas av cancer och reproduktiva skador, samtidigt som kvinnor som överlevt kärnvapenproven ofta utsätts för social stigmatisering och betraktas som ”skadade” eller ”olämpliga” för äktenskap och moderskap.

> **”Feministisk kritisk teori hjälper oss att förstå kärnvapen som instrument för patriarkal makt.**

Kvinnor som föder barn med funktionsnedsättningar till följd av strålningsexponering bär också en oproportionerligt stor del av omsorgsansvaret. Begränsat statligt stöd kan göra det svårt för dem att förvärvsarbeta, vilket ökar deras ekonomiska beroende. Deras obetalda omsorgsarbete förblir till stor del osynligt och visar hur kärnvapenrelaterat våld hänger samman med könsrelaterad ojämlikhet.

För att synliggöra dessa erfarenheter i mitt eget samhälle skapade jag dokumentären *JARA – Radioactive Patriarchy: Women of Qazaqstan*. Filmen skildrar sex kvinnors erfarenheter av kärnvapenproven: kvinnor som har förlorat barn, levt med oro för strålningsrelaterade komplikationer under graviditeten eller blivit infertila efter strålningsorsakad cancer.

I stället för att enbart framställa dem som passiva offer betonar JARA handlingskraft och motståndskraft. Filmen lyfter fram deras ledarskap i internationella sammanhang, där de verkar för kärnvapennedrustning och rättvisa och utmanar berättelser som utesluter könsperspektiv från kärnvapenpolitiken.

JARA visar hur kärnvapenrelaterat våld, patriarkat och kazakiska kvinnors erfarenheter hänger samman. Feministisk fred är inte en utopi utan en akut nödvändighet. För att nå dit måste rösterna och ledarskapet hos kvinnor från samhällen som befinner sig i kärnvapnens frontlinje få en central plats i det globala nedrustningsarbetet. ■

Förtydligande: Jara betyder ”ett sår” på kazakiska.

Spara för en kärnvapenfri värld!

Ditt sparande kan bidra till en kärnvapenfri värld. Genom **Swedbank Humanfond** kan du spara i företag som arbetar med bland annat miljö, mänskliga rättigheter och forskning – samtidigt som 2 procent av ditt sparande går till en ideell organisation utan att du betalar någon fondavgift.

Välj Svenska Läkare mot Kärnvapen som mottagare och låt ditt sparande bidra till vårt arbete för en kärnvapenfri värld.

För att rikta gåvan till SLMK behöver du köpa Humanfonden via Swedbank och välja oss som mottagarorganisation. Det är enkelt att starta och val av mottagarorganisation görs sedan i ett pappersformulär man får på posten från Swedbank.

Med QR-koden kommer du direkt till Swedbanks sida för Humanfonden

Annars läs mer på:
www.slmk.org/stod-oss/etiskt-fondsparande

*Historisk avkastning garanterar inte avkastning i framtiden. Värdet på fonden kan minska och öka kraftigt i värde och det är inte säkert att du får tillbaka alla pengar du satt in. Faktablad, informationsbroschyr och information om dina rättigheter finns på swedbankrobur.se

POSTTIDNING B 03

Avsändare:
Svenska Läkare mot Kärnvapen
Norrtullsgatan 45
113 45 Stockholm
Sweden

KONFERENS

Bortom avskräckning – ett bredare samtal om kärnvapen

10 NOVEMBER 2026
7A POSTHUSET, VASAGATAN 28, STOCKHOLM

UNDER DAGEN FÅR DU MÖTA:

- Författaren **Annie Jacobsen** (Kärnvapenkrig: Ett scenario)
- Svenska och internationella experter: t.ex. **Ulrika Modéer** (Svenska röda korset)
- Forskare och akademiker: **Tytti Erästö** (SIPRI), **Ian Anthony** (FOI), **July Decarpentrie** (FHS) och **Victor Galaz** (Stockholm Resilience Center/SU)
- Journalister: **Heidi Avellan**, **Martin Schibbye** och **Jesper Lindau**
- Röster från samhällsdebatten, civilsamhället och politiska företrädare

På plats visas också utställningen **HIBAKUSHA TESTIMONIES** – personliga berättelser från överlevare av atombomberna i Hiroshima och Nagasaki.

ANMÄLAN SKER VIA HEMSIDAN:
www.slmk.org/konferens-bortom-avskrackning

Vi bjuder på fika och lunch mot anmälan.
Konferensen är kostnadsfri.

SVENSKA LÄKARE MOT KÄRNVAPEN